

ప్ర తీ కౌ ర ం

శ్రీ ఇసుకపల్లి దక్షిణామూర్తి

రైలు మెల్లిగా బ్రేకులు చప్పుడు చేసుకుంటూ ఆగింది. గోపాలం కిటికీలోనుంచి తల బయటకు పెట్టి స్టేషను పేరు మళ్ళా ఒకసారి చదువుకున్నాడు. జేబులోనుంచి టికెట్టు తీసి చూశాడు. అదే వూరు. గబగబా బెర్తుమీద పెట్టిన సంచీ తీశాడు.

రైలు కూత కూసింది. అటూ ఇటూ చూస్తూ జారిపోతున్న చెప్పు సరి చేసుకుని ఆదుర్దాగా కిందికి దిగాడు.

గేటులో టికెట్టు వనూలు చెయ్యటానికి ఎవ్వరూ లేరు. పక్కనే గంట కొట్టేచోట నిలబడిన వ్యక్తికి అంతా టికెట్లీచ్చి వెళ్ళిపోతున్నారు.

జట్కా వాళ్ళంతా ప్లాటుఫారంమీదికివచ్చి సామాన్లు అందు కుంటున్నారు.

'అయ్యగారూ.....బండి కట్టమంటారా.....!'

'ఊళ్లోకి ఎంతదూరం.....'

'రథం దగ్గరకేనా.....'

'అ.....అ.....'

'పావలా డబ్బు లిప్పించండి.....'

'బండి వద్దులే.....పూరికేనే అడిగాను.....' అన్నాడు గోపాలం. బండివాడు నిరుత్సాహంగా ముఖంపెట్టి 'జట్కా జట్కా.....' అంటూ అరుచుకుంటూ పోయాడు.

గోపాలం కళ్ళు ఎవరికోసమో వెదుకుతున్నాయి. చేతిల సంచీ భద్రంగా పెట్టుకుని పెద్దగా అడుగులు వేసుకుంటూ బయలుదేరాడు.

'రథం పక్కన గూడెంలో.....' తలఎత్తి పైకి చూశాడు. ఆ మాటేపునశ్చరణ చేసుకున్నాడు.

స్టేషనుదాటి కొద్ది దూరం పోగానే దారిలో కాలవ ఒకటి అడ్డం వచ్చింది. వంతెన కొద్ది దూరంలోనే ఉంది. అక్కడి నుంచి చూస్తే రథం.....దాని పక్కన గుడి, గాలి గోపురం కనపడ్డాయి.

అతనిలో రక్తం ఉరకలు వేసింది. 'అక్కడే అక్కడే.....' అంటూ గొణుక్కున్నాడు.

కాలవ ఎండిపోయింది. అక్కడక్కడ నీరు గుంటల్లో నిలిచింది. అదయినా బాగా మురుగువట్టిపోయింది. ఒకటి

రెండు కప్పులు మురుగులోంచి బయటకువచ్చి బెకబెకమంటున్నాయి. మెల్లిగా నడుస్తూ పోతున్నాడు. గాలి చల్లగానే ఉంది. కాని అతని వంటికి వెచ్చగా తగులుతోంది. గుండె కొంచెం దడదడలాడింది. 'ఇంకెంత సేపు' అనుకున్నాడు.

ఈ క్షణంకోసం ఎదురు చూస్తున్నాడు తాను. మధుర క్షణంకాదు. అతనికి మనశ్శాంతి దోరకబోయే క్షణం.

శంకరయ్యది ఈ వూరని తెలుసుకోవటమే కష్టం అయింది. అతని ఆచూకీ తీయటంకోసం పోలీసులతోపాటు తనూ తిరిగాడు. ఎందరినో అడిగాడు. ఎన్ని వూళ్లో గాలించాడు.

అతన్ని తాను బాగా గుర్తు వట్టగలడు..... పెద్ద నుదురు నుదుటిపై ఎడమపక్క నల్లటి మచ్చ..... అణుచుకుపోయిన ముక్కు..... అన్నిటిమించి ఆ కళ్ళను తాను ఎన్నటికి మరచి పోలేదు.

వంతెన వచ్చింది. రథం ఇంకెంతో దూరంలేదు.

ఒక్కక్షణం ఆగాడు. అడుగుల చప్పుడవుతే వెనక్కి తిరిగి చూశాడు. ఎవరో తన నెరగని వాళ్ళు.

వంతెనకింద నిలిచిన వీళ్ళలో ఎవరో చేపలు వట్టుకుంటున్నారు. గట్టుమీద కొద్ది దూరంలో సరివితోపుఉంది. అక్కడి నుంచి వస్తున్న గాలి హోరుమని చప్పుడు చేస్తోంది.

ఆకాశం నిర్మలంగా ఉంది. తన మనసు నిర్మలంగా లేదు. గోపాలం చకచకా నడవ సాగాడు.

ఇంటి దగ్గర తమ్ముడు పాలం పనిలోకివెళ్ళి ఉంటాడు. తను ఆ పని వదిలి ఇక్కడకు వచ్చాడు. ఆపాలం..... గోపాలం కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగి ఎత్తైన చెక్కిళ్లమీదికి జారినాయి. కళ్ళు జేవుగు రంగు పూసుకున్నాయి. ఆ పాలం.... అక్కడ నెత్తురు చిందింది. తను మరిచిపోలేదు..... అమ్మ ఎంత ఏడ్చింది. తను వోదార్చలేకపోయాడు. తనంటే ఎంత ప్రేమ చెల్లెలికి. అన్నం గిన్నె తట్టలోనుంచి తీసి తనకిస్తే..... తాడిచెట్టుకింది ఆ కొద్ది నీడలో ఇద్దరూ కూర్చుని తినేవాళ్ళు. ఆ చల్లని రోజులు మళ్ళీ ఎలా వస్తాయి!

గోపాలం గొంతులో ఏదో మాట పెనగులాడింది. మళ్ళా దుఃఖం పొర్లివచ్చింది. ఆవేశం పొంగిపొర్లింది. రథంవంక మళ్ళా చూశాడు. ఇంకెంతసేపు.....

రేపు ఇంటికి వెళతాడు. తమ్ముడు ఎదురు వస్తాడు. 'వెళ్ళిన పనయిందిరా' అని అడుగుతుంది అమ్మ. తను 'అయిం దంటాడు.....కాని అమ్మకు తెలియదు. నేనింకా పాలం బేరా నికి వెళ్ళాననుకుంటుంది. తను అప్పుడు నిజంచెప్పాలి. రక్త సిక్తమైన కత్తి తీసి ఆమె పాదాలముందు పెడతాడు అమ్మ సంతో షిస్తుందా....ఏమో అమ్మకు చెప్పకూడదు. మళ్ళా అమ్మకు చెల్లెలిమాట జ్ఞాపకం చెయ్యటం ఎందుకు!

ఆనాడు చెల్లెలు పెట్టిన కేక ఈనాటికీ చెవుల్లో గింగురు మంటోంది. గడ్డివాము నీడలో కూర్చున్న చెల్లెలికి ఇంత దురా గతం తలపెడతాడా.....వాడికి చేతులెట్లా వచ్చినాయి. అసలు అని చేతులేనా.....

గోపాలం శరీరం భగ్గున మండిపోయింది.

వంతెన దాటగానే రోడ్డు రెండుగా చీలింది. రథం వైపుపోయే రోడ్డుకు తిరిగాడు. రోడ్డు మొదట్లోనే కాఫీ హోటలు కనబడింది. ముందు ఆకలిబాధ తీర్చుకుందామను కున్నాడు. లోపలకువెళ్ళి నాలుగు వైపులా కలయచూశాడు. బీరువాలో ఏవో తినుబండారాలున్నాయి. గదిలో మధ్య తడికె ఉంది. తడికె వెనకాల ఎవరోపిండి రుబ్బుతున్న చప్పుడవు తోంది. దోడ్లొ కుక్కలు పోట్లాడుకుంటున్నాయి. కోడివకటి పిల్లల్ని వెంటబెట్టుకుని గదిలో కిందపడ్డ గింజలను ఏరుకు తింటోంది. గోపాలం వక పక్కగాపోయి కూర్చున్నాడు. అక్కడ మట్టి గోడలో వానం క్రలతో ఏర్పాటు చేసిన కిటికీలో నుంచి రథం కనబడుతోంది.

ఎవరో వచ్చారు. 'ఏం కావాలయ్యా....' అన్నాడు.

'ఇడ్డెన్లన్నాయా.....!

'ఉన్నాయి.....!

'ఒక ప్లేటు రానీ.....!

రథంమీద పావురాలు ఎగురుతున్నాయి.

బల్లమీద ఈగలు ముసురుతున్నాయి.

అతని దృష్టి అటూ ఇటూ వూగినలాడుతోంది.

ఆ శంకరయ్య చేతిలో ఆనాడు కత్తి ఉంది. తన చేతిలో కనీసం క్రయినా అందుబాటులోలేదు.....లేకపోతే ఇంతదాకా వచ్చేదిగాదు. ఆరోజునే తేలిపోయేదివ్యవహారం.

ఇడ్డీ పాగలు కక్కుతోంది.

'అట్టు వేయించమంటావా.....' అంటున్నాడు హోటలు వాడు.

తను కూర్చున్న బల్ల ముందుకూ వెనక్కూ ఊగు తోంది.

అట్లతద్దినాడు దోడ్లొ చింతచెట్టుకు ఉయ్యాల వేశాడు. చెల్లెల్ని కూర్చోపెట్టి ఊసాడు. పెద్ద ఊపు రాగానే చెల్లెలు పళ్ళు బిగపెట్టి తాడు గట్టిగా పట్టుకుంది. ఊపు ఆగగానే 'అంత ఊపు వేస్తావెందుకు.....నాకెంత భయంవేసిందో తెలుసా! అన్నది.

'అంత వేసిందా....' అన్నాడు తాను చేతులు బార జాపుతూ.

తాను గూడా ఉయ్యాలమీద నుంచుని పెద్ద పెద్ద ఊపులు ఊగాడు. చెల్లెలు తన కాళ్ళ మధ్య కూర్చుని కాళ్ళు రెండు గట్టిగా పట్టుకుంది. తను పక్కనేఉంటే ఎంత ధైర్యం తన చెల్లెలికి. కాని.....ఆనాడు తను ఏంచెయ్యగలిగాడు.

పాలంలో తను, తన చెల్లెలు. మెళ్లొ రెండు పేటల బంగారు గొలుసు మెరుస్తోంది. కనుచూపు మేరలో ఎవరూ లేరు. చెల్లెలు పాలం గట్టున పడిఉన్న నత్త గుల్లల్ని ఏర్ప కుంటోంది. ఒక్కసారి అరవటం వినిపించింది. పరుగెత్తాడు. అటువైపు. ఎవరో చెల్లెలితో పెనుగులాడుతున్నాడు. తను ఇంకా పరుగెత్తాడు. అతని చేతిలో ఏదో తళతళలాడింది. చెల్లెలు గాపుకేకపెట్టి పడిపోయింది. తను వెళ్ళాడు. అతని చేతిలో కత్తి ఉంది. తను ఎదిరించాడు. తనను గూడా పాడవ బోయాడు. తనచేతిలో క్రయినా లేదు. తను పోలికపెట్టాడు. నలుగురూ చేరేలోపునవాడు పారిపోయాడు. గొలుసు పోయింది. చెల్లెలు పోయింది. గోపాలం సర్వస్వము పోయినట్లయింది.

అతన్ని చూశాడు. ఆ నుదురు.....ఆ మచ్చా.....ఆకళ్ళు లన్నీ చూశాడు. ఆ చెల్లెలికి పెళ్ళి చెయ్యాలని....ఆ పాలం ఆమెకు రాసి యివ్వాలనీ అనుకున్న గోపాలం పళ్ళు పటపట లాడించాడు.

'ఇడ్డెన్లొ రాయి వచ్చిందా....' అన్నాడు హోటలులో పక్కనే కూర్చున్నవాడు.

గోపాలం నంచీ దగ్గరకు తీసుకున్నాడు. బరువుగా లేచి డబ్బు లిచ్చేసి బయటకు వచ్చాడు.

రథం పక్కగా ఒక సైకిలు దుకాణం ఉంది. ఒకబ్బాయి అతి ప్రయాసతో సైకిలుకు గాలి కొడుతున్నాడు.

'శంకరయ్య ఉండేదెక్కడ.....' గోపాలం అతన్ని మెల్లగా అడిగాడు.

సైకిలు కుర్రాడు పంపు పక్కనపెట్టి చొక్కాతో ముఖం తుడుచుకొని 'ఎవరూ...' అంటూ అనుమానంగా అడిగాడు.

'శంకరయ్య.....గూడెంలో ఉంటాడుట.....!

'మా నాన్న సంగతేనా....!

గోపాలం నిశ్చేషుడయ్యాడు.

ప్ర తీ క ా ర ం

'చింతచెట్టుంది చూశావా.....అదే.....ఇంటికి సున్నం చారలు గూడా ఉన్నాయి...' అన్నాడు ఆ అబ్బాయి.

గోపాలం అక్కడ వక్క క్షణం గూడా ఉండలేక పోయాడు. గబగబా అడుగులు వేసుకుంటూ గుడి మండపం మీదికి చేరాడు. అక్కడినుంచి చింతచెట్టు కనపడుతోంది. దొడ్లో వరల్లేనిబావిముందు నిలబడి నీళ్ళు తోడిపోసుకుంటున్నారు.

సంచీలో కత్తిని తడిమి చూశాడు. చల్లగా తగిలింది. అతని శరీరం వెచ్చబడింది. పెదిమలు వణికినాయి. శరీరం గగుర్పాలు చెందింది.

'ఏవూరు మీది.....' పక్కనే కూర్చున్నాయన అడిగాడు.

ఎవరో పిల్లలు రావిఆకులు తుంచి బూరలు చుట్టుకుంటున్నారు.

'ఎవరింటికి వచ్చారు.....' ఆయన మళ్ళా అడిగాడు.

గోపాలం అతని వంక తీవ్రంగా చూసి అక్కడినుంచి వచ్చేశాడు. బయటకువచ్చి చూసేటప్పటికి ఎక్కడెక్కడినుంచో పావురాలు ఎగురుకుంటూవచ్చి రథంమీద వాలుతున్నాయి. తెల్లటి పావురాలు రెక్కలు టవటవ లాడిస్తూ రథం చుట్టూ తిరుగుతుంటే ఎక్కడినుంచో తనకు శాంతి సందేశం తీసుకు వస్తున్నట్లుంది. తన హృదయం శాంతించదు. తనలో చెలరేగే అశాంతి స్వరూపం వాటికేం తెలుసు అనుకున్నాడు.

శంకరయ్య ఆ రాత్రికి ఇంటికి వస్తాడని తెలిసింది. అతన్ని పట్టుకోవటానికి పోలీసువాళ్ళు గూడా వచ్చారు. గూఢచారుల్లాగా తిరుగుతున్నారు వాళ్ళు.

గోపాలం సరివితోపుముందు నిలబడ్డాడు. హోరుమని గాలి శబ్దం చేస్తోంది. కీచు రాళ్ళు గీ పెట్టుతున్నాయి.

కాలవ గట్టువెంబడి నడుస్తున్నారు.

రోడ్డుమీద కెప్పున కేక వినిపించింది. ఉలిక్కిపడ్డాడు గోపాలం.

గోపాలానికి చెల్లెలు పిలిచినట్లు అనిపించింది. అటువైపు పరుగెత్తాడు.

అక్కడ నిలబడ్డ లారీ వకటి ఇతన్ని చూడగానే రివ్వుమని బయలుదేరి వెళ్ళిపోయింది. రోడ్డుమీద ఎవరో పడిపోయాడు. గోపాలం ఆదుర్దాగా వెళ్ళిచూశాడు. ముఖమంతా రక్తసిక్తమై ఉంది. మాట లేకుండా పడిపోయాడు.

గోపాలం ధర్మ సంకటంలో పడ్డాడు. ఆపదలో ఉన్నవాడిని రక్షించటం అంటే గోపాలం ఎప్పుడూ ముందుకు తూగేవాడే. కాని ఈ రోజున తను వచ్చిన పని వేరు.

శంకరయ్య ఏక్షణాన్నైనా అటువైపుకు రావచ్చును. తనిక్కడ ఉండిపోతే అతను తన చేతికి చిక్కడు. మళ్ళా అవకాశం దొరకదు. తనలో రేగుతున్న దావానలం మళ్ళా అవకాశం కోసం ఆగుతుందా.....గోపాలం సంకటపడిపోయాడు. లారీకింద పడ్డ వ్యక్తి గిలగిలలాడిపోతున్నాడు. తన మనస్సు శంకరయ్య ప్రాణంకోసం తహతహ లాడిపోతోంది.

గోపాలం నుదుటిమీద చెమట పట్టింది.

ఒక్కొక్కక్షణం ఒక్కొక్క యుగంగా గడుస్తోంది.

ఏ క్షణంలోనైనా శంకరయ్య తన దృష్టిలో పడకుండా తప్పించుకుని పోవచ్చును.

ఒక్క క్షణం ఆలస్యం అయినా ప్రమాదంలో చిక్కుకున్న వ్యక్తికి ప్రాణాపాయం సంభవించవచ్చు.

గోపాలం కిందపడ్డ వ్యక్తిని నడుంమీదకు బియ్యం బస్తాలా ఎత్తుకున్నాడు. అడుగులు చకచక వెయ్యటం మొదలుపెట్టాడు. గమ్యం తెలియదు. ఆ వూళ్ళో ఆసుపత్రి ఎక్కడవుందో డాక్టరు ఎక్కడ వున్నాడో. చూపు మేరలో నరసంచారంలేదు. తొందరగా నడవలేకపోతున్నాడు. ఆయాసం వస్తోంది. వళ్ళంతా చెమటలు కారిపోతున్నాయి. లోపల ఆదుర్దా. ఆవేదన లేకపోతే ఆ బరువు మొయ్యటం ఏమంత కష్టమైన పని కాదు.

వంతెన దాటాడు.

రథం దాటాడు.

అక్కడ వరండాలో ఎవరో మిషను కుట్టుతున్నాడు. అతన్ని అడిగాడు వైద్యుని సంగతి. అతను మిషను వదిలిపెట్టి పరుగు పరుగున వచ్చాడు. రథం పక్క సందులో డాక్టరిల్లు చూపించాడు.

డాక్టరుగారు కంగారుపడుతూ వచ్చాడు.

గోపాలం అలాగే లోపలకువెళ్ళి బల్లమీద పడుకోపెట్టి బయటకు వచ్చాడు.

'ఏమయింది.....' మిషనువాడు అడిగాడు.

'లారీకిందపడ్డాడు.....' గోపాలం రొప్పుతూ ఒక్కొక్క అక్షరమే పలికాడు.

'పాపం.....'

గోపాలం మనసు తేలికయింది.

లారీవాడు తప్పించుకుపోరిపోయాడు. వాడు దొరికితేనా? గోపాలం ఏచేశాడు?....

ఆరోజు శంకరయ్యను ఏం చెయ్యగలిగాడు. అతనూ తప్పించుకుని పారిపోయాడు.

'దుర్మార్గులకి శిక్ష నివ్వటంలేదు భగవంతుడు.....' అనుకున్నాడు గోపాలం.

గోడ గడియారం గంటలు కొట్టింది.

ఉలిక్కిపడ్డాడు గోపాలం. ఎవరో అతని వెన్ను చరిచి నట్లయింది. ఇక్కడెందుకు కూర్చున్నావు.....పో.....సరివితోపు దగ్గరకు పో..... మళ్ళా శంకరయ్య దొరకడు.....పోలీసుల చేతుల్లోకి చిక్కిన తర్వాత నువ్వేం చేయలేవు.....ఇప్పుడే.....తొందరగా....లే....' అంటూ గోపాలాన్ని మనస్సు ఉత్తేజపరుస్తోంది. లేచాడు. అడుగులు వెయ్యలేకపోయాడు.

వాకిట్లో జనం చేరారు.

డాక్టరు ఎవరినీ లోపలకు రానియ్యటంలేదు.

'ఎవరు పడింది.....'

'మన పూరివాడేనా....'

'ఎవరు ఆయన్ని తీసుకువచ్చింది.....'

'ఈయనేనా.....నీతల్లి కడుపు చల్లగా పది కాలాలపాటు వర్తిల్లు నాయనా....'

'మా నాయనే.....ఎంతమంచి మనస్సు ఇచ్చాడు' నాయనా దేవుడు నీకు.....'

'ఏవూరు నాయనా.....నీది.....'

'ఒక ప్రాణాన్ని రక్షించావు.....నీవి మామూలు చేతులు కావు నాయనా'

'ఏం పనిమీదవచ్చానో.....ఒక ప్రాణం నిలబెట్టావు....'

అంతా తలొకమాట అంటున్నారు.

గోపాలం ఆ మాటల్ని మింగలేక పోతున్నాడు. తను ఆ మాట లకి తగినవాడుకాదు. తను ఈ వూరు ఎందుకు వచ్చాడు. శివుని ఆజ్ఞ లేనిదే చీమయినా కుట్టదు. ఆ లారీ ఎందుకు రావాలి. ఆ ప్రమాదం ఎందుకు జరగాలి. తన తలచినపని ఎందుకు భగ్నం కావాలి. ఈశ్వరేచ్ఛ ఇలాగేఉండా. గోపాలం మనసు పరిపరి విధాల పోతోంది.

అతన్ని అంతా పొగుడుతున్నారు. అవి భరించలేకుండా ఉన్నాడు. అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోలేకుండా ఉన్నాడు. తను రక్షించిన వ్యక్తినుంచి తను కృతజ్ఞత కోరుతున్నాడా? అక్కడ ఎందు కాగినట్లు. అతని తాలూకు మనుష్యులంతా వస్తారు" నువ్వు మా కుటుంబం నిలబెట్టావు. అంటూ అతని వేనోళ్ళ పొగుడు

తారు. తను అక్కడినుంచి వెళ్ళి....శంకరయ్య తన చేతికి దొరికినా హాని చెయ్యగలడా....తన చెయ్యి పైకి లేస్తే....గోపాలం కళ్ళు మండుతున్నాయి.

తను ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో చిక్కుకుంటాడని పూహించాడా.....తను శంకరయ్యను కత్తితో పాడుస్తాడు. వీలయితే పారిపోతాడు. పదిమంది లో చిక్కితే తనకు జరిగిన అన్యాయం చెబుతాడు. కావాలనే చేశానంటాడు. ఎవరూ హర్షించరు. తనకు లెక్కలేదు. అందరూ కలిసి తనను చావకొడతారు. తనకు భయంలేదు. నిండుగుండెతో అన్నీ భరించగలడు. కాని.....విపరీతమైన పరిస్థితుల్లో ఇరుక్కున్నాడు. తన చేతికి సంకెళ్ళు బదులు పూలహారాలు చుట్టుకుంటున్నాయి. దూషణలకు బదులు భూషణలు తన మనసును నింపుతున్నాయి.

ఇవన్నీ భరించలేకపోతున్నాడు.

గోడగడియారం అరగంట కొట్టింది.

డాక్టరు బయటకు వచ్చాడు. అందరి కళ్ళు అతనివంక తిరిగినాయి. అతని ముఖంలో సంతోషరేఖ కనబడింది.

'భయంలేదు.....బతుకుతాడు....' అన్నాడు.

గ్రీష్మంలో నిప్పులు చెరుగుతుండే రోజున చల్లని గాలిలా వచ్చింది ఆమాట అందరికీను.

'ఇంతకీ మనపూరివాడేనా...ఎవరాయన.....' చాలామంది ఆదుర్దాగా అడిగారు.

'మన గూడెం శంకరయ్య.....' అన్నాడు డాక్టరు.

గోపాలం గుండెల్లో ఎవరో దేవినట్లయింది. ముఖం వివర్ణమయింది. చేతిలో సంచీ జారిపోయింది. యాంత్రికంగా ఒక్కసారి లేచాడు. డాక్టరుగారింట్లోకి డాక్టరుతోపాటు బయలుదేరాడు. ఎందుకు?

తను వెంటాడుతున్న శంకరయ్య చేతికి దొరికాడనా?

తను రక్షించిన వ్యక్తి గండంనుంచి బయటపడ్డాడనా? ఏమో! బహుశా గోపాలానికి గూడా తెలియదేమో! తనేం చేస్తున్నాడో ఎక్కడికి పోతుడో తెలియకుండా అలాగే సాగిపోయాడు గోపాలం!